

HROZNÉ POMĚRY V ČE. CHÁCH A RAKOUSKU.

(Evropský zpravodaj) Č. N. 8.)

Do války pustilo se Rakousko v době pro sebe nejneprůzračnější. Vnitřní poměry jeho byly naprosto rozvráceny, národnostní protivity krajně přirostly, vášně na nejvyšší míru vystupňovány. Proti Jihoslovánům vedl se už od anexy Bosny a Hercegoviny vyhlazovací boj všemi prostředky a od války balkánské násilí, korupce, podvod, faleš, absolutistická opatření, rafinované ztrocťování stále sesilováno. V Čechách zaveden absolutismus a vnitřní boj mezi národem hanebně živěn a korupcí podporován. Ve Slezsku a v Haliči boje národnostní vedeny tak, aby umožnily vládu Němce a Vídně. Všude soustavná korupce a násilí, processy, zavírání škol, odstranění Němců z úřadů, soustavné korumpování kde koho penězi, úřady, postavením, nátlakem. Stejně, ba hůře, bylo v Uhrách, kde vyhlazovací boj proti Slovákům, Srbům, Rusům a Rumunům dospěl za vlády krvavého Tiszy svého vrcholu.

Válka na Slovany rakouské a uherské působila tudíž jako hromová rána. V prvním okamžiku, nejspouze připravení, nevěděli si rady. Hlas krve, citu, nenávisti a lásky ozval se ovšem v prvním okamžiku tak silně, že nebylo pochybnosti u nikoho že nejmenší. Zoufalá radost nad neúspěchy Rakouska, vztek nad postupem Německa neskrýval se nikde. A tak rozklad postupem událostí vojenských dostavoval se s jistotou na prostou, a dnes v desátém měsíci války vypadá to v Rakousku takto:

Z 52 milionů obyvatel asi 19 milionů Němci a Maďarů bylo a je pro válku a pro úspěchy monarchie. Ostatní národnosti všichni bez výjimky jsou zjevně nepřátelé monarchie a co je v jejich moci, činí, aby konec této zpuchřelé a snilé budovy státní přišel co nejdříve. Proto také vládnoucí vrstvy dle toho jednájí a zařizují vše tak, aby co nejdříve udrželi tuto majoritu ve zručení v otroctví. V Čechách a na Moravě, ve Slezsku, v Uhrách, Krajině a zemích srbo-chorvatských je režim právě blbě hrůzy. Člověk není si jist jediným svým

krokem. V Čechách je organizována tak úžasně špiónáž mezi občany, že člověk nesmí na ulici hlasitě mluvit. Ve všech restauracích, kavárnách, veřejných místnostech, sklepích a sluhovně, kde kdo je, stal se obětí korupce. Jsou nastrčení lidé tam, kde by nikdo netušil. Celá Vídeň je prolezlá denuncianty a špiely proti vlastním lidem. Na drabách každému zřízení slibena odměna 200 K za udání vyzvědače neb podezřelého mluvčího občana. V Praze vytvořila německá část občanstva dobrovolnou špiónáž proti Čechům. V čele této špiónáže stojí bývalý německo-nacionální ministr, nynější posl. Schreiner, který má eslovanských do kruhů českých, do rodin, a udává, denuncuje. Jiné takové středisko je v kavárně Continental na Příkopě, kde se vyrábějí denunce ve velkém a stopují se čeští lidé, zejména česká žurnalistika a české kruhy politické. Je na př. stále přesně pozorováno, kdo chodí do redakcí českých listů, pozoruje se, kam chodí čeští významnější političtí lidé, s kým jednájí, krátce prostrfedi je úžasně nesnesitelné. K tomu přispívají processy, které denně se odvíjejí. Jsou to už celé desítky lidí, kteří pykají za své city a svůj odpor k Rakousku a Německu ve vězení. A přeci se vyrábějí ve velkém, jen aby byla persekuce. Tak na příklad přijde do největší pražské ryze české restaurace soudec Sedláček, stvára rakouské byrokracie, člověk skrz na skrz německy a podlý, v noci v 1 hod. se ženštinami pochybného rázu a hned nařídí kapelu, by hrála rakouskou hymnu. Pozoruje pak sál, aby u dle toho, kdo co nejrychleji nepovstane. Zpozoruje stůl známých českých lidí, udá je, a ti jsou zavazeni přes to, že se ukáže, za jakých okolností (při zábavě s prostitutkami) tato stvára cikla dala za nutné prokázat čest ciklari a říši. A tento pán, jako nejspolehnější nástroj pro dnešní dobu je protežován, zejména, aby český tisk co nejdříve šikanoval. A takových úředníků a orgánů máme zde celé zástupy. A tak persekuce se množí den co den. Na Moravě zuří soudy a rozdávají se rozsudky smrti v celých massách. V Kyjově odsouzeno nejprve pro opisování carova manifestu (nota bene falešného) 7 lidí k smrti, pak dalších 5 lidí a právě nyní je opět ve Vídně veliký proces se 69 provinilci z Brna a jiných měst a čeká se opět řada smrtí a spousty let vězení. Už i takoví lidé jako rada zemského soudu, moravský poslanec Sláma, jsou na řadě a tento odsouzen na 5 let do těžkého žaláře. Brněnský advokát dr. Fischer odsouzen k smrti, protože v jeho kanceláři o-tiskoval se na stroji ruský manifest. V celé řadě okresů horáckých hrozí se sedláckým otevřením smrti, jsou zatýkáni od četníků v massách a už i popravy jsou mezi nimi vykonávány veřejně na odstrašení. Internovaných je už takové množství, že nevědí co s nimi a počet jejich stále stoupá. Také tiskový režim je stále horší. Nedávno po druhé zastavení orgánů strany národně sociální. Naše Slovo, nyní patrně už definitivně, a podobný osud čeká patrně i jiné listy.

České politické strany chovají se však vzorně. Přes hroznou persekuce a nátlak, jenž se činí kde od koho na významné lidi, zůstává všude hrobové a ledové, odmítavé mlčení. Vídeň, vláda, ministři, místodržitel, řada byrokratů činí-li vše možné, aby aspoň z některých stran vynutili loyální projevy. Pokusili se již několikrát — vždy nadarmo. Čechové — a všichni ostatní — čekají na vhodný okamžik — pak budou mluvit a jednat. Jedinou věc došlo pražské místodržitelství, že totiž vynutilo si na město Praze projev proti vzdání se 28. pluku pražského, a ještě při různých jiných příležitostech. Několik nehodných a povolených lidí na radnici, kteří jsou dnes u všech v opovržení, dalo se proti smýšlení válce obyvatelstva zneužít a po válce bude se se všemi účtovat. Při tom lid ani neví, proti čemu se tu vlastně protestuje a zpravidla nesmějí takové projevy v Čechách ani býti uveřejňovány. Vláda potřebuje takových projevů v cizině, aby

mohla všem sypat písek do očí, a aby nebyl poznán pravý stav věcí v této smrti a prokletí zasvěcené monarchii. Hra tato je tím hanebnější, že Němci a vláda dnes soukromě a veřejně Čechům a Slovanům rakouským vyhrožují bezohlednou pomstou. Jen až bude po válce — vše přý si to Češi a ostatní Slované odtrpí mnohonásobně! Tak se hrozí oficiálně i neoficiálně, hlavně pod dojmem toho, co dělají čeští vojáci. Kdežto totiž v Čechách a jinde v Rakousku je již od počátku války situace taková, že na branný odpor nebylo ani na okamžik pomýšlení, protože pořád bylo připraveno dosti německého vojska, a by mohlo každé hnutí obyvatelstva krvavě potlačiti, — dělají čeští vojáci revoluce sami. Desítky tisíc a jistě již statisíce se již zjevne a úplně vzdalo, jako nepřátelé těch, kdo zde válku vedou a kdo je do vojny vyhnali. To, co odehrává se denně na bojišti i u nás, nejlépe svědčí o tom, že tento prohnilý stát a celou svou masinerii stojí nad hrotem a čeká jen toho, kdo by konečně dokončil zásluhou katovskou práci.

Dnes není jediného českého pluku, na nějž by se mohlo rakouské vedení spolehnouti. Nejvyšší vedení válečné samo označilo české pěší pluky č. 11 (písecký), 8 (brněnský), 28 (pražský), 35 (plzeňský), 88. (berounský) a 102. (benešovský), dále 8. p. p. zeměbrany (pražský) za "Strafregiment" jednak pro zjevné vzpoury, pro odepření poslušnosti, vzpírání se rozkazům při nastupování do fronty, pro bouře a odpor při odjíždění z míst posádkových, pro násilnosti proti svým německým představeným, pro pobuřující řeči a nošení českých a slovanských trikolour — konečně pak pro zjevné se vzdávání a přímé přecházení k nepříteli. Pražský zeměbranný pěší pluk na př. již dříve v Srbsku nejdříve decimován, pak zastřelen každý pátý. Čeští rezervní důstojníci ukázali se naprosto nespolehlivými, a jsou rozsazováni mezi Němce a Maďary. Nejvýmluvnější byla aféra pražského p. p. č. 28. Tento pluk dne 3. dubna 1915 přešel v Karpatech celý i s důstojníkem k Rusům. Nejvyšší velitel arcivévodě Bedřich byl tím hrozně rozlícen, pluk byl zrušen a po celé monarchii šel vojáckým armádním rozkaz o této hanebné události, která prý hanobí čest celé armády. Následky toho nesou nyní čeští vojáci nejhoršímu týráním a bezohlednosti. Němci a Maďarů jsou na Slovany a zejména na Čechy pro tyto události strašlivě rozlíceni a to tím spíše, že případy takové se stále opakují.

Také vzpoury při odjezdech na frontu jsou na denním pořádku. Počátkem května odjížděl z Benešova p. p. č. 102 na bojiště. Vojáci hlomozili, vzpírání se rozkazům nechtěli jíti. Když je odvezli na nádraží, zabránili jejich ženám a známým přístup. Nastaly hrozivé scény, a vojáci odepřeli vstoupiti do vozů. Konečně od českého důstojníka byli utlačeni. Tři vojáci byli hned souzeni a jeden z nich, dělník Kudrna, hned zastřelen. Teprve po rozsudku se ukázalo, že právě on byl nevinný. Když konečně vojáci odjížděli, volali na své ženy a známé: "Nebojte se, jdeme za osmadvacátým!" (t. j. k Rusům). To jsou scény zcela běžné a stále se opakují.

Následkem toho a ze strachu před bouřemi z hladu byly všechny české posádky z Čech a Moravy přeloženy do Uher a do německé části Rakouska, do Čech pak dání většinou Maďarů a Němců. Do konce května bylo toto přeložení vesměs hotovo. Tentokrát vše možné, aby aspoň z některých stran vynutili loyální projevy. Pokusili se již několikrát — vždy nadarmo. Čechové — a všichni ostatní — čekají na vhodný okamžik — pak budou mluvit a jednat. Jedinou věc došlo pražské místodržitelství, že totiž vynutilo si na město Praze projev proti vzdání se 28. pluku pražského, a ještě při různých jiných příležitostech. Několik nehodných a povolených lidí na radnici, kteří jsou dnes u všech v opovržení, dalo se proti smýšlení válce obyvatelstva zneužít a po válce bude se se všemi účtovat. Při tom lid ani neví, proti čemu se tu vlastně protestuje a zpravidla nesmějí takové projevy v Čechách ani býti uveřejňovány. Vláda potřebuje takových projevů v cizině, aby

vojáci do českých legií bojujících proti Rakousku a že vojáckých těch je už přes 10,000, že je to všechno tak hrozně, že odplata nesmí dáti na sebe čekati.

Tak mluví nejvyšší vojenský velitel — dnes nejmoenější osoba v Rakousku, tak mluví ministři, tak mluví ostatní vojáci a všechno německé a maďarské obyvatelstvo. Cizina musí si toto uvědomiti a musí vědět, jaká je dnes situace v Rakousku a co se připravuje po válce. S tím souvisí vnitřní politická situace a poměr Rakouska k Německu. Zejména rakouští Němci jsou si vědomi tohoto úplného rozvratu říše. Porážka v Srbsku, neúspěchy v Haliči, neschopnost rakouského vedení vojenského, byrokracie i vlády, vnitřní nepořádky, aféry takové jako je aféra generála Auffenberga a Potiorka, podvodné dodávky, ohromné defraudace v organisacích podpůrných (na př. ve spolku "Gold gab ich for Eisen") to vše vede je k tomu, že nad svým státem, v němž všechno toto oni zavedli a drží, zoufají a nevěří v jeho budoucnost. Za to Německo, jeho obrana a přece jen jisté úspěchy, jim imponují. Ve skutečnosti Rakousko dohrálo, a také v Uhrách dohrála habsburská dynastie. — Popularita Pruska a zejména Vilemova úžasně tv vzrostla. Rakouští německí politikové dnes nestírají své přesvědčení, že Rakousku musí pomoci Berlín a že Berlín musí dělati pořádek. I političtí seriozní nevidí jiného východiska a soudí, že vliv Německa musí býti utužen úplně a rozšířen na celou habsburskou monarchii. V Uhrách situace je tožná. Vilem je populární, neboť jeho vojsko prý — Němci — udrželo vpád Rusů přes Karpaty. Habsburkové jsou pokládáni za občity, za neschopné a polibné. I to musí vědět cizina, aby dle toho mohla své dispozice zaříditi. A pomoci Berlína mají přijíti prý soud a pomsta na ty, kteří se tak zrádně zachovali k Rakousku-Uhersku, t. j. na všechny rakousko-uherské Slovany a přede vším Čechy.

S těmito politickými a vojenskými poměry souvisí i poměry hospodářské. Před válkou mělo Rakousko-Uhersko 14 miliard státního dluhu, během války si už vypůjčilo 2 miliardy na pokladniční poukázky, 6,800 milionů K v bankovkách od rakousko-uherské banky, pak tři miliardy válečné půjčky, t. j. v celku téměř 12 miliard. Nyní je vypsaná nová půjčka, která má vynesiti 6 miliard. Z těch je však předem vybráno už 1,400 mil. K, jako zálohy od rakousko-uherské banky. Dále banky v Rakousku a v Uhrách musily vydati všechny vklady, které u nich měla rakousko-uherská poštovní spořitelna. Konečně bylo stanoveno, že banky oněch vybraných 1,400 mil. K, jako zálohy musí započítati do nejvyšší válečné půjčky až při výplatě pozdější a nikoli hned nyní, prostě proto, že stát z těch 1,400 mil. K už nic nemá. Tím způsobem by z velké té 18 miliardové půjčky zbyly už jen asi 4 miliardy, které nestačí dle ně do září. Bude tudíž míti stát přes 32 miliardy státního dluhu a potrvá-li válka dle, bude třeba aspoň jedné miliardy každý další měsíc. — To znamená, že Rakousko stojí nezbytně před státním krachem. To se jeví už při dnešním půjčce. Vídeňští vlastenečtí lidé nechtějí už dnes upisovati. Upisování jde skutečně velmi hůře a nátlak na lidi odvislé, zejména státní úředníky, je ohromný.

Co se týče stavu jídla a zásob, je situace skutečně velmi zlá, ale bylo by přeháňno čekati nějaký veliký hlad, z kterého by snad vznikla i vojenská skáza. Bude ale, ale jen hladovění sotva by stačilo. Ji se kukuřice, brambory a jiné věci, chlebě je hromě hlubý a drabý a je ho málo, je také nedostatek masa a vyhlášením dobytka bude zemědělství a dobytí káštvi téměř zrušováno. Maso stojí ve městech už sumy neslýchané a v době nejbližší sotva lze doufat, že ho bude dostatek. Přichází proto ponechání jistá podvýživa (eventuelně špatná výživa) obyvatelstva, s kterou dá se ovšem aspoň do žit vydržet. Ovšem pak ovšem opět na čas pomohou. Stát také už učinil všechna opatření, aby z letošního úrody nebylo nic prodáváno a vše vlastně už dnes je rekvirováno od státu, tak že zemědělci nejsou pány ničeho.

Tu a tam došlo již pro nedostatek chleba k bouřím, vojáci dostávají chlebě kukuričný a maso jen dvakrát týdně. Obyvatelstvo v mnohých městech chlebě jen těžko sežene. Tedy nesnáze jsou značné, ale k větším bouřím z hladu dosud nedošlo. Jistě však nedají na sebe dlouho čekati. Jeden vynikající approvisační úředník prohlásil nedávno: Naším nepřátelům podařilo se skutečně nás vyhladovět. Pro dva miliony lidí v Čechách máme chlebové listky a trochu chleba, pro 4 miliony nemáme ani listku ani chleba. Také nedostatek ovsu je naprosto. Povození nesmějí dávat koním více, nežli jeden kilogram ovsu denně, pod pokutou 3,000 K nebo vězení. Všechno oves, pokud kde byl, je znovu rekvirován pro vojsko. Také nedostatek koní je ohromný.

Ještě hůře je s kovy. V celé řadě měst v Čechách rekvirují se už kliky u domovních dveří a jiné věci z kovu. Ve Vídně, Benesově, Kutné Hoře, v Žižkově, Karlíně i v celé řadě venkovských obcí nařídila už hejtmanský soupis klik a domácních věcí z mědi, cínu a bronzu. V továrnách, zejména v pivovarech a cukrovarech sebráno je už co se sebrati dalo. V Praze vzaty budou i ze staveb monumentálních měděné kryty, na příklad z nového paláce České Banky, z nádraží, dle zvony atd.

Stejná situace jako v Čechách je na všech koncích monarchie. — Co se děje v Terstu, je v cizině dostatečně známo. Na jedné straně rakouská korupce, denunciacce, špiónáž a persekuce, na druhé straně bouře Italů, bouře z hladu, pokusy o vyhození do povětří železničních mostů a tratí. Mezi Sloviny zvláště ostře pracuje se nátlakem. V minulých týdnech činil se nátlak v Lublani, aby byla loyální projevy a aby se sebrala legie dobrovolníků proti Italům. Četníci chodili a nutili kde koho. Po čtrnácti dnech sebrali asi 30 lidí, individuů, jež buď byla korumpována nebo závislá, takže nemohla odolat. Také mezi Rumuny vše to strašně. Ti vidí a cítí, že válka s Rumunskem býti musí a že dostanou se do hrozného posice. Uherská vláda provádí proti nim už nyní týž system a totéž pronásledování, jako proti Slovanům.

Tak celá monarchie je v rozkladu a v zoufalství. Veliká většina jejích národů čeká na okamžik, kdy bude taková situace, a by mohla projevit nejen tyto své city, ale podle toho též jednat — čeká skutečně jen vhodný okamžik. Státy trojdohody musí viděti a poznati, žeho je třeba všem těmto jejich přátelům a zapřísněným odpárcům Rakousko-Uherska a Německa a musí také viděti, že plně vítězství nemůže na sebe dáti dlouho čekati, jen když vydrží až do konce. Vydržet, vydržet a dokonat vše a k posledním koncům, to musí býti heslem dnešních odpárců centrálních mocností, neboť vnitřní poměry obou těchto států, zejména habsburské monarchie, jsou takové, že vítězství je předem zajištěno.

Dr. B. DIENSTBIER Český zubní lékař. Poko č. 715 Cit National Bank (16. a Harney ulice) TEL. DOUGLAS 4324. Res 1915 5. 14. St. Tel Doug 4605. Otvárá od 9 h. dop. do 5 h. odp. Vždy dle újednání. 50ct

FRANK BRODIL majitel feznického a uzenářského závodu. 1260 Jih. 13. ul. Tel. Doug. 4333. Omaha. Nejlepší a nejděravější zboží stále na skladě. O pravdivosti toho svědčí neustálé vzrůstání kruhu zákaznickva. Písevďte se!

DR. J. C. SOUKUP, ZUBNÍ LÉKAŘ. Telefon: Douglas 130. 201 Paxton Block (roh 16. a Farnam) OMAHA, NEBR.

Kotěra & Sloup vlastní bojně zásobný obchod grocerní a železářský. č. 1261 So. 16. Str. — Tel. Doug. 5573. Hospodářsky ušetří vždy peníze, budou-li s námi obchodovat. Vždy čerstvé maslo a vejce. 47ct

Sloup a Mirácký vlastní první třídy moderně zařízený HOŠTINEC v č. 1265 So. 14. St. Omaha. Všeho druhu likéry, řízné pivo a nejlepší doutníky stále na ruce. — Telefon Douglas 7437.

Nejstarší český lékař v Omaze DR. E. HOLOVYCHINER má svojí ordinaci v č. 309 Range Block, 15. a Harney. nspouti Orpheum divadlo. Telefon v obřadně: Doug. 1438. Pacienti přijímá v obydlí, na 16. a Castellar ul. po 6 hodin večerní. X Ray zařízení. Češi, potřebující lékařské porady, jsou zvlst zvaní.

JOHN J. OSTRONIC praktický plumbat, licensovaný pro Omahu a South Omahu. vykonává vždy práci první třídy v oboru plumbařském, zavádění spodního topení, plynová, vodováha a pod. Opravy jsou naší zvláštností a vykonáváme je k úplnému uspokojení. Veškeré práce věnuje se ta největší péče. Vypočty zdarma. Zavolejte nás telefonem: Tyler 1299. Dřina: 1414 Jihní 13. ulice, Omaha, Nebraska.

LOUIS BERKA, český právník a veřejný notář 336 Bee Bldg., Omaha. Vymáhá dědictví a srovnává majetek zde i v Čechách. Dá vám dobrou radu a zastoupí vás ve všech soudních případech. — Tel. Douglas 5967.

Tel.: Úřadovna Douglas 3636 Obydlí Tyler 2982 DR. V. V. RERUCHA lékař osteopatie Úřadovna v č. 203—204 McCague Bldg., roh 15. a Dodge ul.

"Staré Spolehlivé" Metz Omahašské oblíbené pivo WM. J. SWOBODA, malo-obchodník, Tel. Doug. 222

Frank Svoboda Umělecký závod POMNÍKOVÝ Největší sklad pomníků ve Spojených Státech 1215-25 So. 13th Str. OMAHA, NEBR. Phone: Office, Douglas 1872. Residence, Douglas 5216.

Modní svět.

1382 — Šaty pro dámy. Strih v 6 velikostech: 34, 36, 38, 40, 42 a 44 palec míry přes prsa. Vyzaduji 8 yardů 36-palecové látky na velikost 36 palec. Sukně při dolním okraji měří asi 3 yardy. 1386 — Úbor pro slečny a malé ženy. Strih ve 3 velikostech: 16, 18 a 20 let. Jest zapotřebí 6¼ yd. 36-palecové látky na velikost 16 let. 1011 — Šaty pro děvčata. Strih ve 4 velikostech: 6, 8, 10 a 12 roků. Vyzaduji 3¾ yardu 36-palecové látky na velikost 8 let. 1374 — Dívčí šaty s podávkou. Strih ve 4 velikostech: 4, 6, 8 a 10 let. Jest zapotřebí 3¼ yardu 36-palecové látky na velikost 6 roků. Každý, kdo sobě předpísal na některý z našich listů, obdrží jednu modní vzorek stříh úplně zdarma. Další vzorky za 10c jeden. Upozorňujeme naše oběratelky, aby při objednávání vzorků stříhů neposoumily udáti mimo namačkaného žilka, jestli míru svých stříhů.